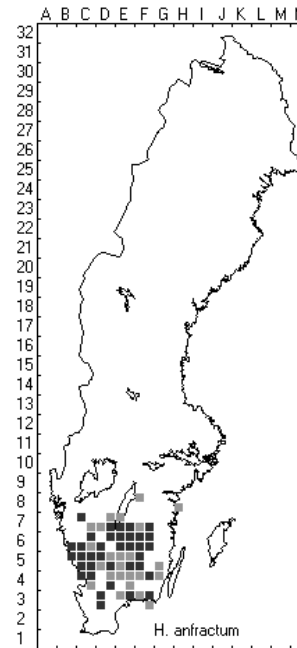
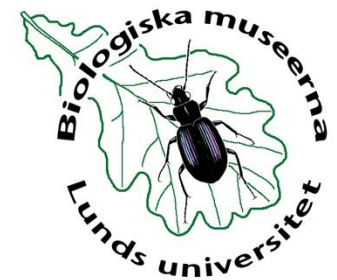

Utbredningsuppgifter för *Hieracium*-arter i Sverige – aktuellt kunskapsläge

LUNDS
UNIVERSITET

Torbjörn Tyler,
Biologiska museet, Lunds Universitet

Utbredningsuppgifter för *Hieracium*-arter i Sverige – aktuellt kunskapsläge

- Jag har arbetat med hökfibblor sedan 1997.
- Syftet var redan från början att kartera arternas geografiska utbredning (och analysera denna och försöka dra slutsatser om hur hökfibblor (och andra växter) spridit sig i det historiska landskapet sedan istiden).
- Taxonomiska problem fick jag på köpet, men de allra flesta arterna var trots att väl utredda och beskrivna långt innan jag började, även om det inte fanns någon lättillgänglig bestämningslitteratur så jag fick göra mina egna nycklar och beskrivningar.

Utbredningsuppgifter för *Hieracium*-arter i Sverige – aktuellt kunskapsläge

- Totalt har jag under dessa 30 år verifierat ca 65 000 unika fynduppgifter (bortåt 100 000 uppgifter/belägg), de allra flesta i form av herbariebelägg, men till en mindre del också publicerade/skriftliga uppgifter från äldre tiders experter.
- Godkända (och en del underkända) uppgifter har jag samlat i en Excel-fil.

Utbredningsuppgifter för *Hieracium*-arter i Sverige – aktuellt kunskapsläge

- Arbetet har dock bedrivits i projektform, ibland med lite olika syften, och med mycket växlande finansiering, vilket naturligtvis påverkat ambitionsnivån.
- ”Grundnivån” har hela tiden varit att samla in alla uppgifter som kan vara användbara för att kartera arternas utbredning i rutor á 25 x 25 km (baserat på Rikets Nät). Uppgifter från före 1980 (>90% från före 1940) har konsekvent skilts från moderna (efter 1980) uppgifter.
- Under vissa perioder/delprojekt, för vissa provinser och för vissa arter har mer detaljerade uppgifter samlats in, men försöker man använda mina data för att kartera på annan skala än 25 x 25 km, eller med andra tidsgränser, så kommer det att uppstå problem och luckor i materialet.

Utbredningsuppgifter för *Hieracium*-arter i Sverige – aktuellt kunskapsläge

– Uppgifterna har samlats in från belägg i offentliga herbarier (där de förhoppningsvis finns kvar) och från publikationer och opublicerade (men bevarade) skrifter,

men också från belägg som en mängd olika svenska botanister, vänner och regionala floraprojekt skickat till mig (och som då ibland donerats till LD, men ibland returnerats till samlarna och säkert också ibland kasserats) och från egna insamlingsresor (varav en del kasserats).

Utbredningsuppgifter för *Hieracium*-arter i Sverige – aktuellt kunskapsläge

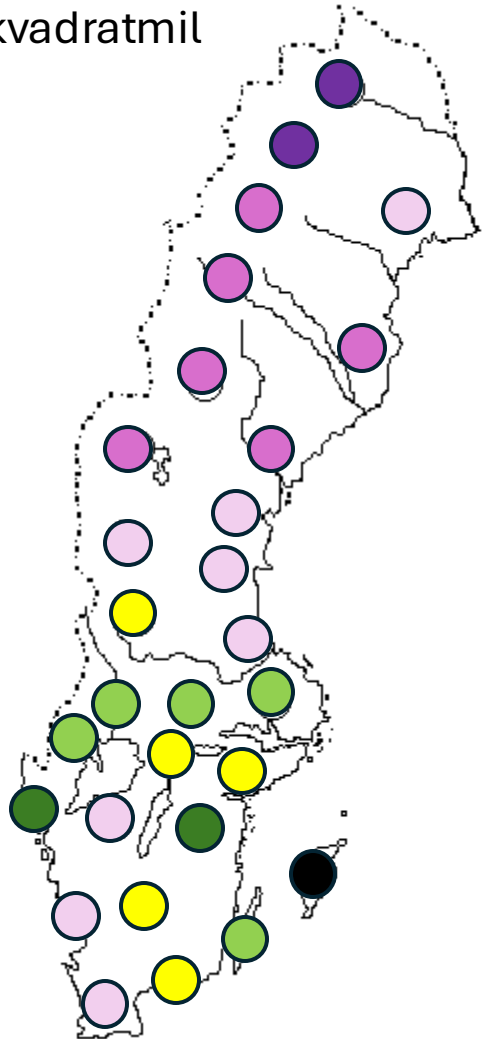
- Genomgångarna av de offentliga herbarierna har gjorts provins för provins baserat på tidigare sammanställda/publicerade artlistor för provinserna, så belägg av för en provins nya arter har ibland missats.
- Alla offentliga herbarier är inte genomgångna för alla provinser (och jag har lite tappat kollen på vad jag gjort var), men det bör inte finnas mycket i herbarierna som jag missat och som kan tillföra något väsentligt till utbredningskartorna. Däremot är mycket av Sten Nordenstams insamlingar, huvudsakligen från norra Norrland, som ligger ± obearbetade i S, fortfarande inte granskade.
- Belägg i de offentliga herbarierna som jag granskat och godkänt har tyvärr inte alltid annoterats, och det är nog inte alltid som jag tydligt markerat vilka belägg jag valt att inte tro på heller. (Många belägg har förstås ombestämts, men redan bestämda belägg som jag betraktat som obestämbara har jag ibland bara blundat för.)

Utbredningsuppgifter för *Hieracium*-arter i Sverige – aktuellt kunskapsläge

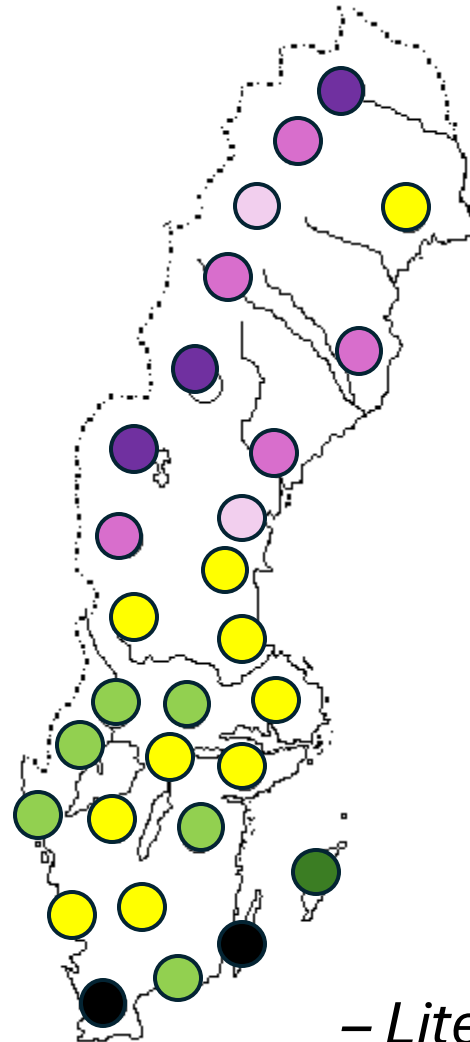
– Min excel-fil och mina kartor innehåller således många uppgifter som inte finns i Virtuella Herbariet eller i Artportalen, men det är dessvärre inte alltid lätt att jämföra de olika datakällorna då jag inte registrerat all information som finns på herbariearken och det av herbariearken inte alltid tydligt framgår om jag godkänt, eller ens sett, dem...

Antal uppgifter per areal

Antal unika art+lokal / kvadratmil

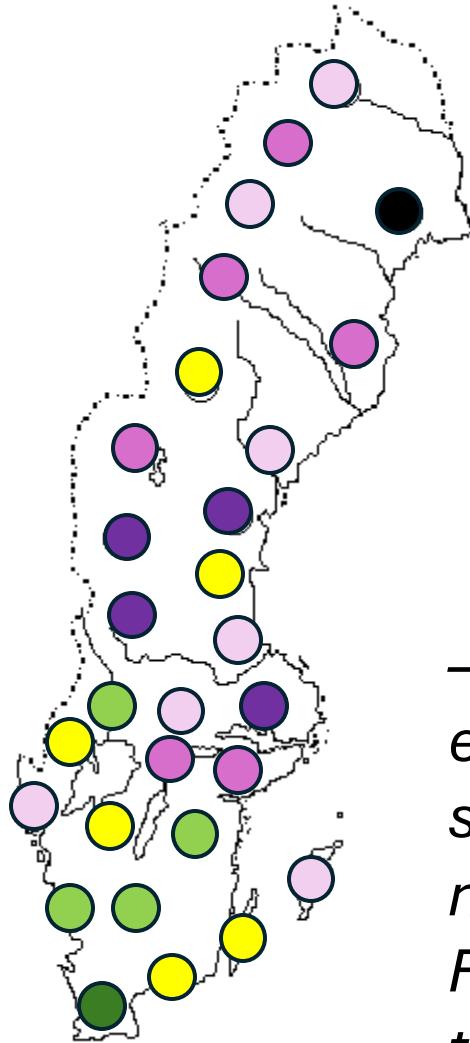
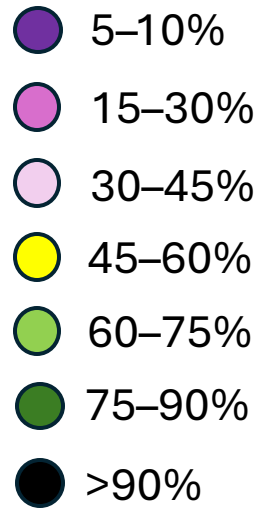

Antal uppg. av den vanligaste arten/ kvadratmil

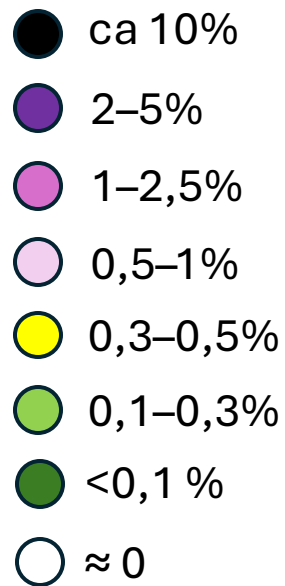
– Lite ojämnt JA, men ungefär samma mönster som för andra växtgrupper

Andel moderna uppgifter (efter 1980 ≈ efter 1950)

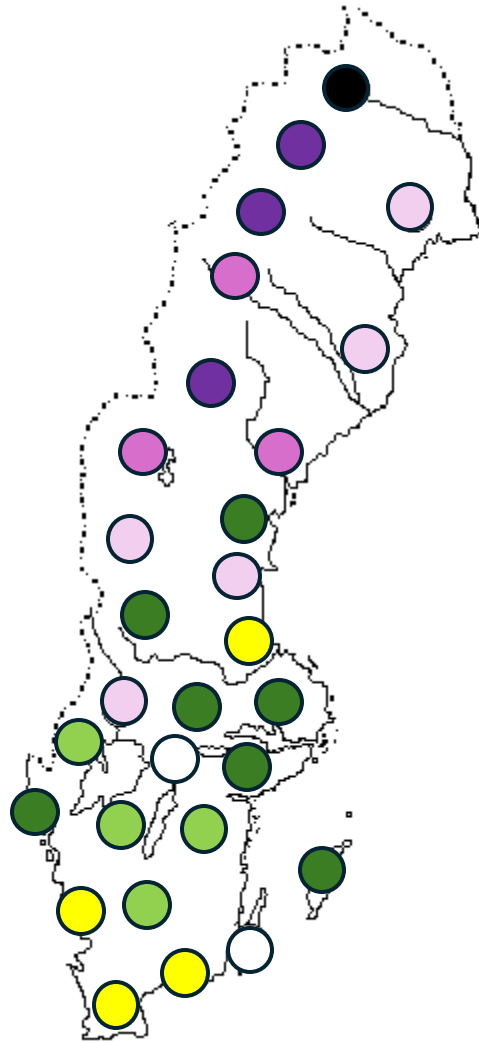

– För vissa provinser visar kartorna enbart utbredningen för ca 100 år sedan, medan det för några provinser nästan bara finns moderna uppgifter. Förändringar över tid således svåra att tolka från kartorna

Andel obeskrivna arter / belägg som inte kan namnges

[Exklusive belägg från
”parkfibble-lokaler”]

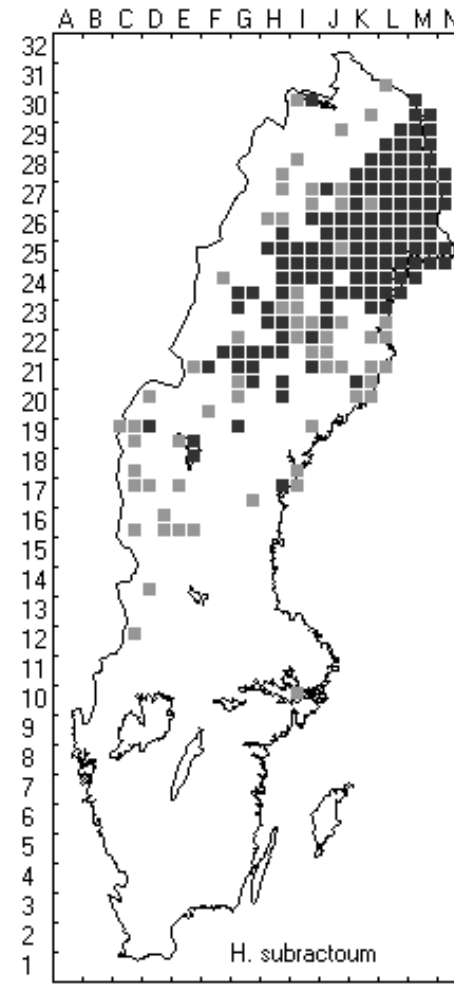
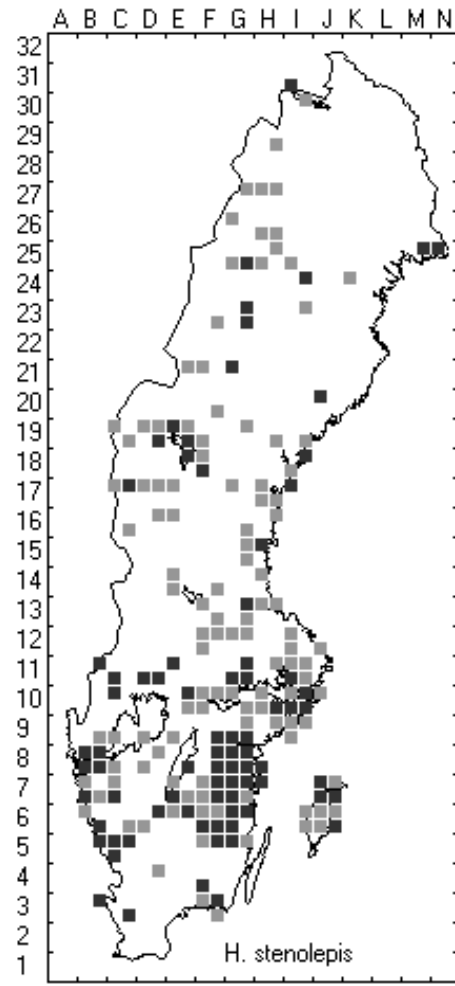
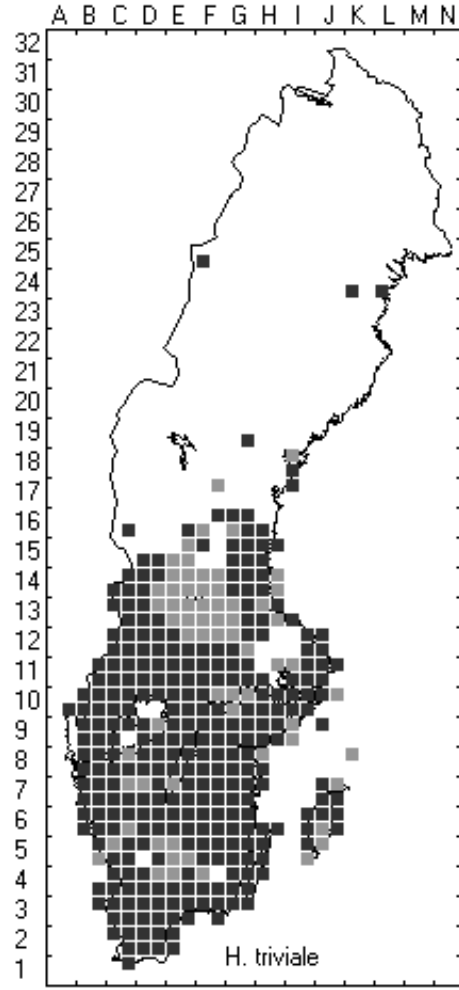
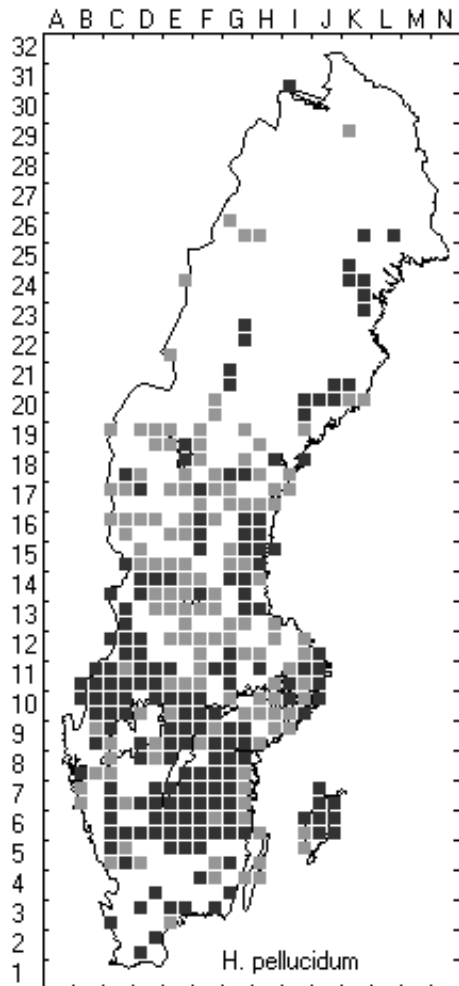
– *Väldigt ojämnt, och påverkar också säkerheten på de verifierade uppgifterna då man vid identifieringsarbete måste ta hänsyn till ”risken” att ett avvikande Belägg är en helt okänd art och inte bara ett avvikande exemplar av den art som det mest liknar*

Obs!

- Allt detta gäller (endast) de 961 arterna i sektionerna skogsfibblor, krattfibblor, hagfibblor, klippfibblor (och glattfibblor) (*H. sectt. Hieracium, Bifida, Vulgata, Oreadea, Depilata*)!
 - För styvfibblorna (*H. sect. Tridentata*, ca 160 arter) har Tommy Nilsson liknande data, men han har mycket större andel obeskrivna arter att hantera
 - För dovrefibblor, salladsfibblor, savojfibblor och norrlandsfibblor (*H. sectt. Alpestria, Prenanthoidea, Sabauda, Foliosa*) skulle det möjligen gå att göra kartor för de beskrivna arterna (ca 100 st.) baserade på äldre expertgranskade herbariebelägg, men ingen nu levande behärskar dessa arter och en stor andel är uppenbart obeskrivna.
 - För fjällfibblor och svartfibblor (*H. sectt. Alpina & Subalpina*) gäller att det bara finns ett fåtal beskrivna och säkert identifierade arter, trots att dessa sektioner helt uppenbart omfattar hundratals arter i fjälltrakterna.

Några exempel på kartor

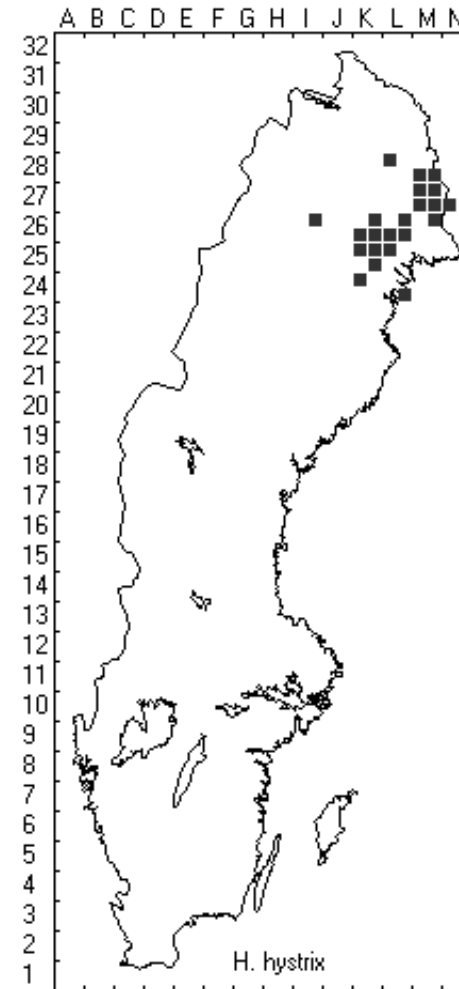
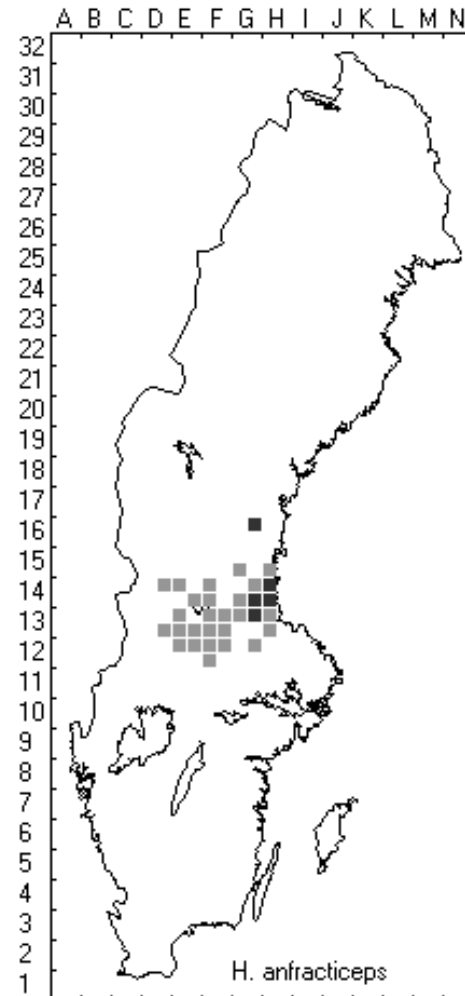
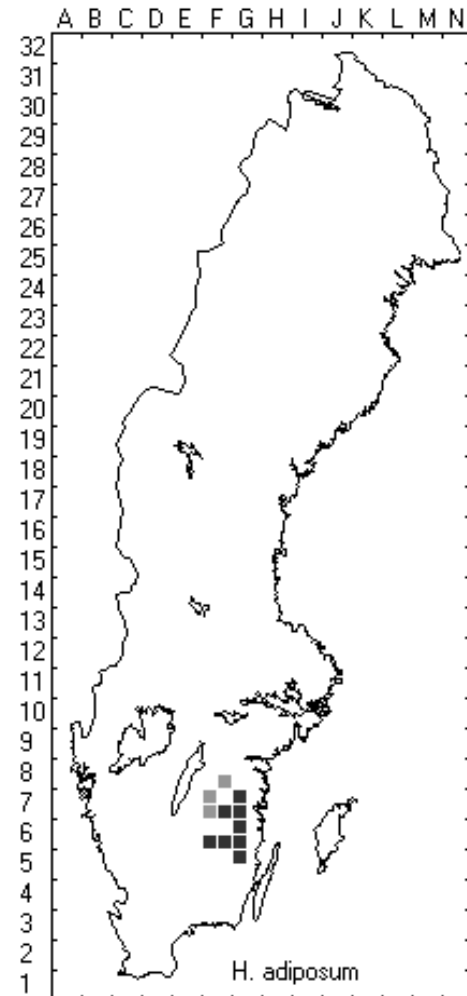
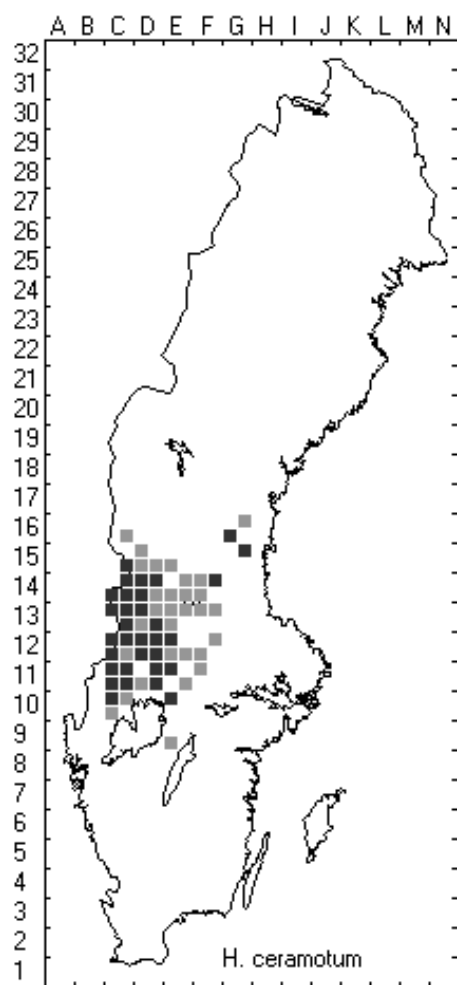
(om än inte helt uppdaterade i förhållande till min databas)

– Några vittspridda arter

Några exempel på kartor

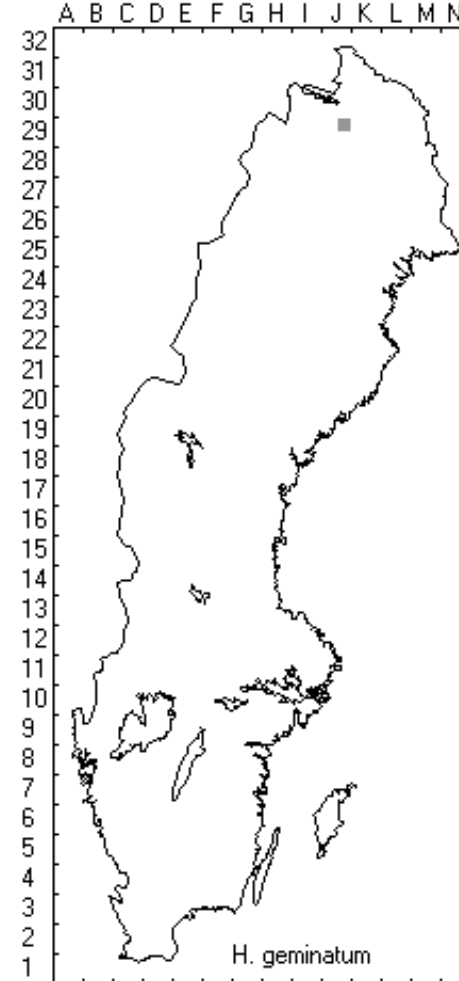
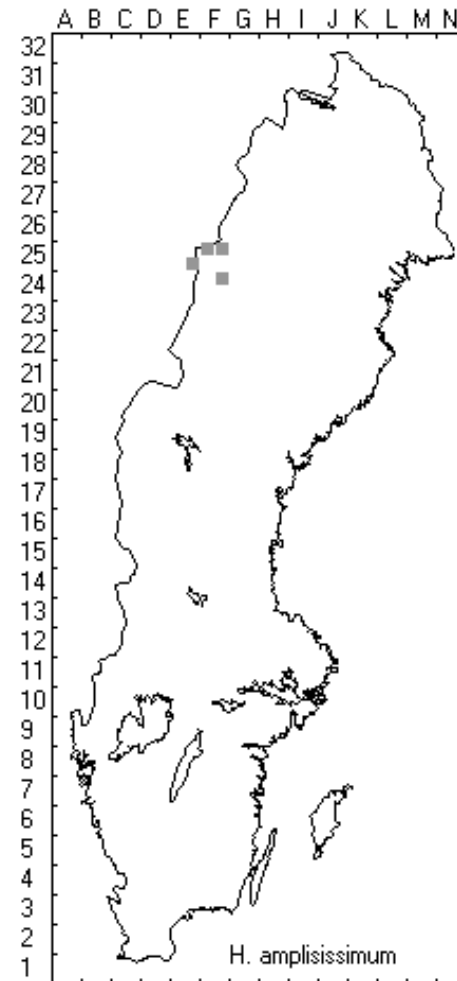
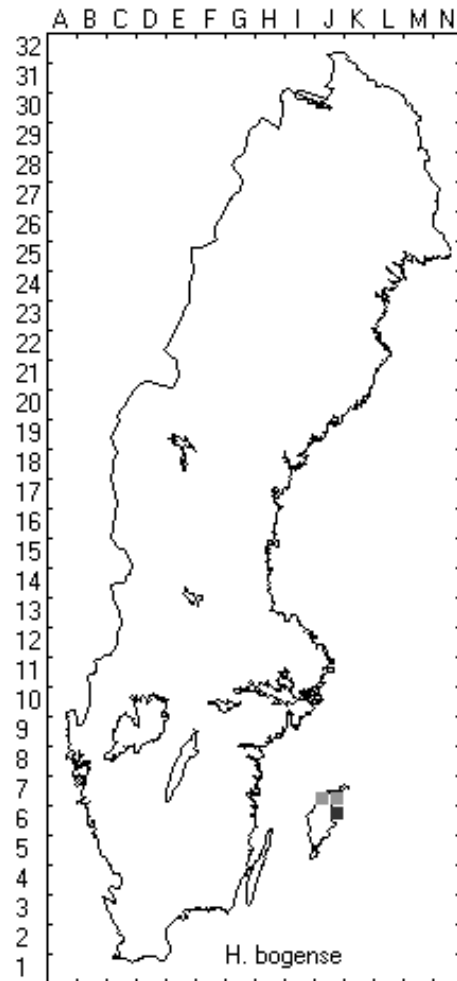
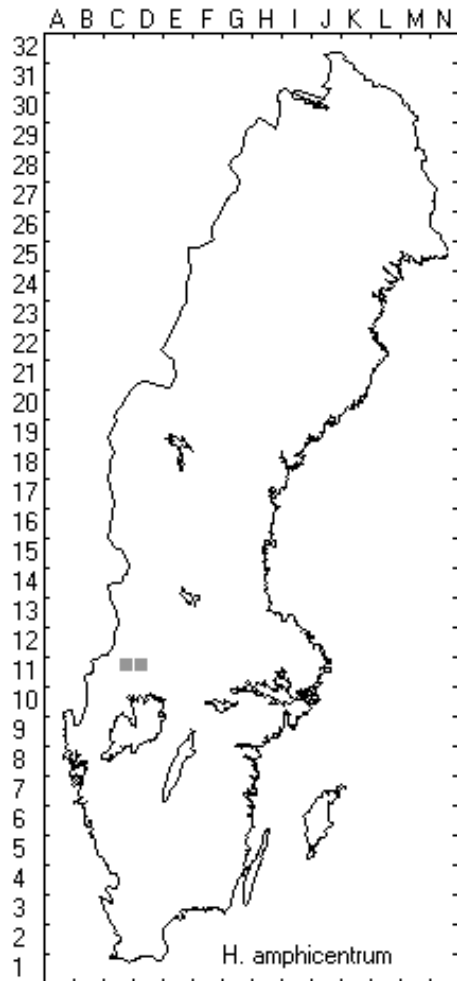
(om än inte helt uppdaterade i förhållande till min databas)

– Betydligt fler
regionalt utbredda arter

Några exempel på kartor

(om än inte helt uppdaterade i förhållande till min databas)

– Men också många
± lokala arter, varav en
del helt utan moderna
fynd